

A drónok használatának hazai szabályozása

GYARAKI Réka

Az elmúlt években egyre szélesebb körben terjedtek el világszerte azok a távirányítású, pilóta nélküli repülőgépek, amelyek nemzetközi szabályozása igen eltérő: néhol egyáltalán nincs, máshol pedig – ahogy hazánkban is – hiányos. A drónok felhasználása végtelen számú lehetőséget rejt magában (kereskedelmi, hobbi-/rekreációs, állami, rendészeti célú). A jogi szabályozatlanság azért is jelent problémát, mert ezek a technikai berendezésekkel felszerelt eszközök hazánkban is egyre népszerűbbekké válnak, és alkalmazásuk jogszertéseket valósíthat meg. A tanulmány első része a magyarországi szabályozatlanság kérdését tekinti át, különös tekintettel az adatvédelemi problémákra, míg a második részből a külföldi szabályozás ismerhető meg.

A cím alapján a tanulmányt röviden le lehetne zárni, hiszen ma még Magyarországon a drónokra vonatkozóan nincs jogi szabályozás. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) egy ajánlást adott ki az elmúlt évben (2014. november 14-én) a drónok vonatkozásában, amely leginkább a pilóta nélküli, távirányítással működtetett repülő által kezelt és továbbított adatokkal kapcsolatos jövőbeni jogi szabályozásra tesz javaslatot. Könnyelműnek tűnik ez a jelenlegi szabályozatlanság annak fényében, hogy akárki megvásárolhatja a maga drónját, amelynek röptetése ott és akkor történhet, ahol és amikor csak akarja, és azt sem szankcionálják, ha a használatát nem jelenti be a Légügyi Hatóságnak, hiszen nincs törvényi szabályozás. Úgyszintén – adatvédelmi szempontból is – szükséges lenne minél hamarabb lépni a jogalkotóknak, hiszen egyre inkább terjednek a drónok által készített felvételek.

Mi a drón?

A drónt vagy pilóta nélküli repülőgépet, amelyet elsősorban katonai célokra fejlesztettek ki, már az 1960-as évek óta alkalmazzák a harcászatban. Mivel, mint a neve is mutatja, pilóta nélküli repülőgép – *Unmanned Aerial Vehicle*, UAV: 'személyzet nélküli légi jármű', *Remotely Piloted (Aerial) Vehicle*, RPV: 'távolról irányított (légi) jármű' vagy drón: az angol *drone*, 'here' (méh) szóból¹ –, így alkalmas minden olyan feladatra, amelynél akár az ember élete vagy testi épsége veszélyben lenne, akár az emberi tudás és/vagy képesség már nem lenne elég.

1 <https://hu.wikipedia.org/>

A drónok fajtái

A pilóta nélküli repülőgépeket az alapján is kategorizálhatjuk, hogy mekkora a méretük, milyen területen alkalmazzák őket:

- trikopter (3 rotoros),
- kvadrokopter (4 rotoros),
- hexakopter (6 rotoros),
- oktokopter (8 rotoros),
- speciális típus, amelyek felfelé és lefelé álló rotorjai is vannak.²

A drónok alkalmazási lehetőségei

A drónok alkalmasak többek között olyan közbiztonsági, honvédelmi feladatok ellátására, ahol az adott körülmények (például: szélsőséges időjárás, megközelíthetetlen terepviszonyok stb.) miatt az ember élete vagy testi épsége veszélyben lehet. Tökéletesen bevethető ott is, ahol a helyszín vagy a feladat körülményeinek nehézségei miatt célszerűbb egy olyan eszköz alkalmazása, amely távolról is irányítható, és a rászertelt kamera segítségével pontos képet továbbít, illetve rögzít. A rendészet területén különösen alkalmas arra, hogy a különböző jogsértő cselekményeket – például a rendőrség tényleges beavatkozása előtt – felderítse, de akár a közterületeken, a járőrszolgálat során a járőrök munkájának megsegítésére, a bűncselekmény megelőzésére, nagyobb terület megfigyelésére, személyek követésére is használható. Ugyanúgy segítséget jelenthet közlekedési balesetkor a baleseti helyszínelők munkájának eredményes megsegítésére az olyan helyzetekben, amikor lehetetlen vagy életveszélyes a helyszín megközelítése, de akár a baleset területének és nagyságának pontos meghatározásához is kiváló (a levegőben történő reptetése miatt).

A katasztrófavédelem számára is nélkülözhetetlen a nagy kiterjedésű, de nehezen megközelíthető tüzek, természeti katasztrófák, vegyi vagy üzemi balesetek, árvizek eredetének feltérképezésére, a veszélyeztetett területek behatárolására, megismerésére. Nemcsak azért alkalmas az előbb felsorolt feladatokra, mert távolról irányítható, hanem azért is, mert a drónokra olyan tűzoltásra alkalmas berendezések is szerelhetők, amelyek megfelelő közelségből tudják a tüzet megfékezni az élet kockáztatása nélkül. De ugyancsak meg tud birkózni a nehezebb eszközök, tárgyak mozgatásával is, s ezáltal ideális arra, hogy ezekkel a szerkezetekkel a testi épség veszélyeztetése nélkül tudják elhárítani vagy enyhíteni a kárt, megelőzni a nagyobb katasztrófát.

Természetesen a fentebb említetteken kívül más területen is előszeretettel használják a távirányítással működő repülőket. Több cikk is szól arról, hogy drónokkal végzik el a földterületek öntözését, a rájuk szerelhető öntözőberendezéssel. De szívesen használják a különböző csomagküldő szolgálatok vagy akár a nagyobb kereskedelmi egységek is, ahol a nagyobb súlyú vagy méretű áruk mozgatására, rendezésére is kiválóan használható. Azért a magánbiztonság különböző területeit sem hagyhatjuk figyelmen

² <https://sites.google.com/site/m3olckdronokalkalmazasa/dronok-tipusai>

kívül, úgymint vagyonvédelem, objektumvédelem, de akár a személyvédelemben is megfelelően használható ez az elektronikus eszköz.

A fent – a teljesség igénye nélkül – felsorolt alkalmazási területek mellett az utóbbi időben szívesen használják hobbiesszközként is: akár a különböző sportközvetítések rögzítéséhez, akár koncertek, videoklipek felvételéhez, de családi események megörökítésére is tökéletesen alkalmas. A drónok birtoklásával és használatával kapcsolatban jogosan merülnek fel mégis szabályozási kérdések. Mivel jelenleg még – ahogyan a bevezetőben is említettem – szabályozatlan területről beszélünk, így alkalmazása mind adatvédelmi, mind (köz- és magán-) biztonsági kérdéseket felvet. Önmagában nemcsak a drónokkal kapcsolatban merülnek fel szabályozási hiányosságok, hanem a rájuk szerelhető vagy éppen az alapfelszereléséhez tartozó, hang- és képrögzítésre alkalmas berendezésekkel, illetve az azokkal rögzített adatok kezelésével kapcsolatban is.

A drónok Magyarországon

„*Eladó az egész világ...*” Az elmúlt időszakban egyre több hír jelenik meg a drónokkal kapcsolatos balesetekről, személyi sérülésekről. A közelmúltban olyan eset is történt, amikor turisták Rómában drón segítségével szerettek volna felvételeket készíteni, és emiatt a római rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte őket.³ Jelenleg a legtöbb, elektronikai eszközöket árusító áruházban vásárolható drón vagy pilóta nélküli (inkább a távirányítású lenne a megfelelő megfogalmazás) repülőgép. Hozzáférésük, valamint a megvásárlásra, használatra vonatkozó szabályok nincsenek semmihez sem kötve, vagyis életkortól, belátási képességtől függetlenül birtokolhatók. A szabályozási kérdést két oldalról közelítem meg a tanulmányban: az egyik rész a repüléssel, illetve a fizikai biztonsággal kapcsolatos, a másik rész pedig a drónra szerelhető kamerák működése által érintett adatbiztonsági szabályozás lesz.

Hatósági szabályozás?!

Első kérdésként felmerülhet, hogy a szabályozásnál mely hatóságok, szervezetek lehetnek érintettek a pilóta nélküli repülőgép használatával kapcsolatban. Mivel ez az eszköz a levegőben repül, így értelemszerűen a Nemzeti Közlekedési Hatóság Magyar Légügyi Hivatala az elsődleges olyan szervezet, amelyet meg kell említeni az engedélyezéssel kapcsolatban. A Magyar Légügyi Hivatal az engedéllyel vagy engedély nélkül üzemeltetett drónok tulajdonosaira – legyen az állami vagy akár magánszemély – a magassági korlátozást 1350 méterben szabta meg. Azaz a hatóság a drónok használatával kapcsolatban elsősorban nem a tiltást, hanem a biztonságos és jogszerű alkalmazást tartja szem előtt. A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény⁴ meghatározása alapján minden pilóta nélküli légi jármű – függetlenül a felhasználás céljától – e törvény hatálya alá tartozik, és lajstromozásra nem kötelezett.

3 vs.hu/kozelet/.../dronnal-fotoztak-a-vatikannal-otromba-hiba-volt-1227

4 1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedésről

Létezik egy úgynevezett engedélyezési eljárás, amely a drónok kereskedelmi célú felhasználására vonatkozik. Az engedélyezési eljárás során a pilóta nélküli távvezérléses repülőgépek esetében egy tevékenységi és a munkaterület függvényében egy eseti vagy korlátozott légtérhasználati engedély iránti kérelmet kell benyújtani a hivatalhoz, amelynek ügyintézési határideje 21 nap. Az engedély 3 hónapra adható meg, amely időtartam alatt a határozatban rögzített feltételek módosíthatók, és az engedély kiadásának határideje meghosszabbítható.

Magánhasználat esetében nem szükséges semmilyen hatósági engedély, ugyanakkor a drón tulajdonosa vagy üzemben tartója felel a használat közben bekövetkezett károkért, sérülésekért, így teljes polgári, valamint büntetőjogi felelősség terheli. Éppen ezért a drónok biztonságos használatához nélkülözhetetlen lenne a megfelelő jogszabályi környezet, amely alapján legalább már az tisztázott lenne, hogy hol röptethető ilyen eszköz (lakott területen vagy azon kívül), illetve milyen feltételekkel lehet birtokolni és használni (hiszen ha végiggondoljuk, hogy egy madár is képes a fel- és leszálló repülőgépekben komoly kárt tenni, akkor sejthetjük, hogy egy nagyobb tömegű, szilárdabb anyagú tárgy mire lehet képes).

A hatóságok a drónokkal kapcsolatos szabályozást a vásárlás terén három területre tervezik kiterjeszteni:⁵

- a drónt gyártó cég szakmai hozzáértése, a készülék minősége,
- a pilóta nélküli repülőgép használójának/birtokosának hozzáértése,
- a működtetés és a szervizelés szabályozása.

Egy jelenlegi európai uniós szabály alapján a pilóta nélkül, vagyis távirányítással működtethető repülőgépekkel kapcsolatban is – mint ahogyan valamennyi 150 kg maximális felszállósúly alatti (távirányítású) légi jármű esetében – nemzeti hatáskörben döntenek a tagállamok az alkalmazás feltételeiről. Ugyanakkor Magyarországon 25 kg-ban határozták meg azt a legfelső – vagyis maximális – súlyhatárt, amelynél a levegőbe röptethető bármilyen arra alkalmas tárgy, így ez alatt értendő bármilyen játéknak minősíthető „repülőeszköz” is.⁶ Ha ezen súlyhatárt meghatározó repülő eszköz fölött az irányítója elveszti az uralmat vagy a szerkezet meghibásodik, beláthatatlan károkat, valamint sérülést, esetleg (légi) katasztrófát is képes okozni.

A szabályozást már a forgalomba hozataltól kezdődően kellene elkezdni, hiszen a hozzáférés lenne az elsődleges lépése annak, hogy a drónok ne kerüljenek „rossz kezekbe”, valamint így bármikor visszakereshető lenne, kinek történt az értékesítés. A szabályozás nemcsak adatvédelmi szempontból, hanem a repülő testtel okozható balesetek megelőzése miatt is sürgős lenne.

Az adatvédelem és a drónok

Ugyancsak sürgető lenne a szabályozás az adatvédelem területén is, hiszen ezek az eszközök akár operációs rendszerek segítségével is működtethetők, valamint bővíthető

⁵ www.2424.hu/cikk/2424_11951

⁶ <http://mno.hu/belfold/mit-tehet-ma-meg-egy-dron-magyarorszagon>

memóriával is rendelkeznek, azaz szinte korlátlan mennyiségű adat továbbítására képesek rövid időn belül. Ezt figyelembe véve mind a magánszféra, mind az üzleti élet, de akár a nemzet biztonsága is sérülhet.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információbiztonsági Hatóság (NAIH) 2014-ben kiadott egy ajánlást a drónokkal megvalósított adatkezelésről. Ahogy az ajánlás is rámutat, nemcsak maga a drón jelentheti az adatvédelmi problémát, hanem az arra szerelhető kiegészítők – kamerák, amelyek alkalmasak lehetnek kép és hang felvételére, rögzítésére, továbbítására –, valamint az eszközt használó személy is. Az eszköz – azaz a pilóta nélküli repülőgép – behatol az emberek magánszférájába, még abban az esetben is, amikor rendeltetésszerűen használják.

Ahogy az említett NAIH-ajánlás is rámutat, a drónokkal kapcsolatban az emberek magánszférájába történő behatolás és az emberi jogok sérülékenysége előtérbe kerül, különösen az alábbi esetekben:⁷

- megjelenhet a megfigyeléstől való félelem, és ez változást idézhet elő a magán-személyek viselkedésében;
- egyszerűbbé válik a személyek pszichikai és fizikai méltóságának megsértése;
- az emberi test anonimitása sérülhet;
- a magánlakás, magánterület zavartalanságát veszélyeztetheti;
- negatív hatással lehet a szabadsághoz és biztonsághoz való jogra, az egyesületi szabadságra, a gyülekezési szabadságra, a véleménynyilvánítás szabadságára és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára.

A NAIH a szabályozás területén három felhasználói területet emel ki az ajánlásban: az állami, a kereskedelmi és a magáncélú felhasználást.

A pilóta nélküli repülőgépek állami célú felhasználása

Az állami felhasználással kapcsolatban kiemeli, hogy az leginkább jogszabályok alapján megy végbe, és az adatkezelés célja is a meghatározott jogszabályok alapján történjen, és *ne irányuljon titkos megfigyelésre, készletező adatgyűjtésre, adatkezelésre.*⁸ Az állami célú felhasználás során a következő elveknek kell teljesülnie:

- szükségesség,
- arányosság,
- célhoz kötöttség.

Ezeknek az elveknek kell többek között érvényesülni a bűnügyi területen történő titkos adatszerező tevékenység során, különös tekintettel a bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött megfigyelések esetében. Ugyanakkor a NAIH álláspontja szerint a szükségesség elvének a drónokkal történő közterület-megfigyelés, valamint az ezzel összefüggő adatgyűjtés nem felel meg. A drónok és a közterületeken elhelyezett kamerák közötti különbség, hogy amíg a közterületen elhelyezett kamerák egy fix pontban elhelyezve, meghatározott irányból veszik az adott területet, addig a drón a levegőből, helyzetét

⁷ A Nemzeti Adatvédelmi és Információbiztonság Hatóság ajánlása a drónokkal megvalósított adatkezelésekről, 4–5.

⁸ Uo.

megváltoztatva képes a magánszemélyeket megfigyelni, úgy, hogy egyrészt folyamatos mozgásban van, nagyobb szögben képes a képet rögzíteni, valamint az érintetten kívül még más személyeket is képes megfigyelni. Az igazi különbség mégis, amit majd a szabályozásnak meg kell oldania, hogy amíg a (térfigyelő) kamerák kihelyezésének tényét jelezni kell, addig egy mozgó, ezáltal nagyobb területen történő események és nagyobb számú személyek megfigyelésére alkalmas drón esetében ez nehezen oldható meg.

Az állami felhasználás során a drónok által kezelt adatok esetében a NAIH szerint vizsgálni kell tehát a következőket:⁹

- A drón használata jogszerű-e?
- A drón használata szükséges-e a meghatározott cél eléréséhez (szükségesség). Azaz a drón használata elengedhetetlen-e az adott állami feladat ellátásához, ezzel kapcsolatban keletkezett igény kielégítéséhez, vagy csupán annak egy kevésbé költséghatékony alternatívája?
- Az adatkezelés készletező adatgyűjtésre, adatkezelésre, megfigyelésre irányul-e?
- A drón használatával megvalósuló adatkezelés megfelel-e a kitűzött célnak (célhoz kötöttség)? Azon nem terjeszkedik-e túl?
- A drón használata mennyire arányos az adott cél elérése érdekében (arányosság)? Van-e a magánszférát kevésbé érintő módszer? A magánszférának a rendszer működtetéséből eredő korlátozása vajon arányban áll-e a várható előnyökkel? Ha viszonylag kisebb az előny, például csak egy minimális költségmegtakarítást eredményez, akkor a magánszféra korlátozása nem arányos az elérendő célokkal.
- A kitűzött célt vajon el lehet-e érni a magánszférát kevésbé korlátozó módon (megfelelő alternatívák hiánya)? Ha egyes alternatív intézkedések ugyanolyan hatékonyak a kitűzött célra nézve, a rendszer üzemeltetője köteles az alternatívák közül választani.
- Hatékony-e a kiválasztott eljárás a cél elérése érdekében (hatékonyság)?
- Az adatkezelés során biztosítani kell továbbá az adatok pontosságát, teljességét és
  - ha az adatkezelés célja érdekében szükséges – naprakészségét, valamint azt, hogy az érintettet csak az adatkezelés céljához szükséges ideig lehessen azonosítani.
  - Megtörtént-e az érintettek tájékoztatása? Ha nem, jogszerű-e a tájékoztatás mellőzése?

A drónok alkalmazásának kérdésköre a rendőrség rendszeres használatában

A fentebb felvázolt adatkezelési kritériumokkal kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy a rendőrség munkájában, ezen belül elsősorban bűnügyek nyomozása során nagy segítség lehet a drónok alkalmazása, de természetesen csak akkor, ha:

- lehetőség van annak megvásárlására és alkalmazására,
- a törvény lehetővé teszi a használatát,
- a törvényben meghatározott feltételek betartásával történik.

⁹ Uo. 18-19.

A drónok alkalmazása egyes területeken:

- sportrendezvények biztosítása, megfigyelése, rögzítése;
- felvonulások, szabadtéri rendezvények biztosítása, megfigyelése, a jogsértést elkövető személyek kiszűrése;
- baleseti helyszínek magasból történő megfigyelése, rögzítése;
- személy- és objektumvédelem;
- eltűnt személyek felkutatása során a terepkutatási támogatás ellátása, a drón hőkamerával, valamint éjjellátó eszközzel történő felszerelése estén sötétben, nehéz körülmények között is;
- határvédelem, migrációs feladatok;
- bünyügyi nyomozás (helyszíni kihallgatás, rögzítés, szemle, bizonyítási kísérlet, nyomon üldözés stb.);
- operatív megfigyelések;
- a Terrorelhárítási Központ (de más szerv esetében is) a feladatellátás során az elfogások, rajtaütések megtervezésekor a levegőből történő megfigyelés, valamint már éles helyzetben a műveleti terület fenti nézetből történő értékelése, nyomon követése.

Mindegyik terület, mivel adatokat rögzít, kezel, behatol a résztvevők magánszférájába, így ahhoz, hogy az adatok felhasználhatóak legyenek, a törvények maradéktalan betartása szükséges. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény szerint a rendőrség: „a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet”.¹⁰ A törvény további rendelkezései szerint ugyanakkor a hang-, illetve a képfelvétel tényéről köteles tájékoztatni az érintetteket. Az Rtv. külön kiemeli továbbá, hogy a rendőrség az ezen törvényben meghatározott keretek között adatokat kezelhet, amelyek célja a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, valamint a közrend, a közbiztonság és az államhatár rendjének, az érintett és mások jogainak, biztonságának és tulajdonának védelme.¹¹

Az operatív bűnüldözés területén történő felhasználás külön kiemelt érdemel, hiszen szükséges lehet annak mérlegelése, hogy az alkalmazott eszköz arányban van-e az elérni kívánt céllal. Ugyanakkor ne csak a bűnüldözés területén gondoljunk az elkövetők titkos megfigyelésére, előfordulhat ugyanis, hogy bizonyos objektumokat, személyeket védenek kifejezetten erre a célra létrehozott drónokkal.

Az ilyen célú operatív műveletek elvégzéséhez, a feladat sikeres teljesítése érdekében, titkos információgyűjtés keretében a törvény által meghatározott módszerek igénybevételevel használható drón. A módszerek lehetnek külső – bírói vagy ügyészi – engedélyhez kötöttek, vagy elképzelhető, hogy épp az ilyen eszközök bevetéséhez nem kell külső engedély az adott feladatra (pl. megfigyelés), de minden esetben nélkülözhetetlen a felhasználó (az ember) közvetlen jelenléte, és ugyanakkor a beavatkozást

¹⁰ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről, 42. § (1) bek.

¹¹ Uo., 77. § (2) bek., a rendőrségi adatkezelés és adatfeldolgozás általános szabályai

is igényelheti. Ez még akkor is igaz, ha technikai eszköz alkalmazására van lehetőség, mivel ezeket az eszközöket a felhasználás helyére kell juttatni, és ott üzemképes állapotba helyezni. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény pontosan fogalmazza meg azt, hogy milyen esetekben és feltételek megléte esetén használhatók a különböző technikai eszközök. Az 1995. évi CXXV. törvény alapján a nemzetbiztonsági szolgálatok a feladataik ellátásakor „a titkos információgyűjtés speciális eszközeit és módszereit csak akkor használhatják, ha az e törvényben meghatározott feladatok ellátásához szükséges adatok más módon nem szerezhetők meg.”¹²

A NAIH által megfogalmazott ajánlás szerint a drónnal megvalósított adatkezelést csak egyedi ügyben, a büntetőeljárás megindítása után és a leplezett vagy titkos megfigyelésre irányadó büntetőeljárási szabályok, azaz előzetes bírói engedéllyel lehessen alkalmazni.¹³ A nyomozó hatóság által kezelt adatoknak ugyanakkor meg kell felelniük a szükségesség és az arányosság követelményének, továbbá mérlegelni kell azt is, hogy a pilóta nélküli repülőgép használatával elérni kívánt cél megvalósítható lenne-e egyéb, a magánszférát kevésbé érintő módon. Ezért a felderítő, bűnüldöző munka során is mindig értékelni kell azt, hogy az adott cselekménynek az eljárással nem érintett személyek magánszférájára kifejtett hatását és a lehetséges változatok közül mindig a legcsekélyebb beavatkozással járó ajánlott választani. A drónok haditechnikai terméknek is minősülhetnek, legfőképp a rájuk szerelhető lehallgatásra, valamint támadásra és védekezésre is alkalmas eszközök miatt. Ezen tulajdonsága végett pedig figyelemmel kell lenni a 16/2004. (II. 6.) Korm. rendeletre, az ilyen eszközök országba történő behozatalával, megvásárlásával, valamint kivitelével és az országban történő átszállításával kapcsolatban.¹⁴

Térfigyelő kamera vs. drón

Jogosan merül fel a kérdés, hogy a térfigyelő kamera alkalmazása vagy egy pilóta nélküli drón röptetése lenne-e alkalmasabb a közterületeken történő események megfigyelésére, rögzítésére. A NAIH felhívja rá a figyelmet, hogy a drónok segítségével történő közterület-megfigyelés, az ott vagy máshol készletező személyes adatgyűjtés egy meghatározott személyről, személyek csoportjáról nem felel meg a szükségesség alapvető követelményeinek.

A drónok magáncélú felhasználása

A magáncélú felhasználás esetében az ajánlás az információs és önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényt (Infotv.) emeli ki, amelyet a pilóta nélküli repülőgépek jogi szabályozásakor szintén módosítani kellene. A drónok jövőbeni szabályozásával kapcsolatban ugyancsak nem lehet figyelmen kívül hagyni a nemzetközi és európai uniós szabályozást sem, így például az Emberi jogok európai

12 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról, 53. § (2) bekezdés

13 A Nemzeti Adatvédelmi és Információbiztonság Hatóság ajánlása a drónokkal megvalósított adatkezelésekről, 17.

14 16/2004. (II. 6.) Korm. rendelet a haditechnikai eszközök és szolgáltatások kivitelének, behozatalának, transzferjének és tranzitjának engedélyezéséről

egyezményét, az Európa Tanács 108-as egyezményét az egyének védelméről a személyes adatok gépi feldolgozása során, továbbá a 95/46/EK európai parlamenti irányelvet a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (adatvédelmi irányelv).

A jogi szabályozásnak vonatkoznia kell minden Magyarországon légtérben röptetett drónra, valamint az általuk kezelt, felhasznált, továbbított adatokra, felvételekre is. A személyi hatállyal kapcsolatban érdekesség, hogy ugyanazt a szabályozást kell vonatkoztatni a természetes személyekre, a jogi személyekre vagy a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságokra, függetlenül attól, hogy ténylegesen Magyarország határain belül vagy kívül tartózkodnak-e, tehát figyelembe veszik azt, hogy a drónokat távolról – akár az országhatáron túlról – is lehet irányítani.

A pilóta nélküli repülőgépek által kezelt adatokkal kapcsolatban megállapított elvek:

- a megfelelő jogalap meghatározása,
- szükségesség,
- arányosság,
- célhoz kötöttség,
- tájékoztatási kötelezettség,
- adatbiztonság,
- a megőrzési idő pontos meghatározása.

A magáncélú felhasználás azért is kiemelendő, mivel – amint fentebb már rámutattam – egyre népszerűbbek ezek a termékek, és amíg nem történik meg a szabályozásuk, addig a drónokkal kezelt adatok, felvételek felhasználása, módosítása, valamint az adatkezelő személye sem nyomon követhető. Ugyanúgy ne felejtjük el, hogy a kereskedelmi forgalomban kapható pilóta nélküli repülőgépek sem lajstromba véve nincsenek, sem a használójuk személye nem állapítható meg, hiszen a vásárlás sem kötött semmilyen regisztrációhoz. Így a jogosulatlan adatkezelés során keletkezett felvételek esetében az adat törlését, illetve a jogsértő személyét nehezen lehet megállapítani. A magáncélú felhasználással kapcsolatban ugyanakkor még több terület szabályozására is szükség lehet.

A jelenlegi szabályozásnál a drón birtokosa a saját területén, kertjében a magassági korlátozások betartásával használhatja repülő eszközt, de a szomszéd területe fölött már ez a tevékenység nem jogszerű. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy a drónokon lévő kamera által rögzített felvételeket és magát a távirányítású repülő eszközt lehetséges mobiltelefonra letölthető applikációval működtetni, s ezáltal a képek, felvételek azonnal megjelenhetnek a világ különböző pontjain, így a személyhez fűződő jogok gond nélkül sérülhetnek.

A kereskedelmi célú felhasználás

Mostanában jelent meg egy internetes hír azzal kapcsolatban, hogy az elkövetkező időszakban tervezik a biztonsági öőrök távirányítású pilóta nélküli repülővel való helyettesítését.¹⁵ Azt gondolom, hogy az emberi élő erő munkavégzést – még ha néha hogy is

¹⁵ http://itcafe.hu/hir/dronok-veszik_el_a_biztonsagi_or_es_kamera_munkaja.html

kívánnivalót maga után – nem minden esetben lehet elektronikai eszközzel helyettesíteni. A kereskedelmi célú használat esetében engedélyezési kötelezettség van a Nemzeti Légügyi Hatóság felé, amelynek elmulasztása viszont komoly szankciókat von maga után, az engedély visszavonásától kezdve egészen a komoly pénzbírságig bezárólag.

Itt is megjelenik egy, a drónok használata mellett és ellen szóló érv, hiszen ténylegesen megkönnyítheti, sőt ki is válthatja az emberi erőforrást, ugyanakkor komoly visszaélésekre is lehetőséget ad. Ne felejtjük el ugyanis, hogy ezek is informatikai eszközök, és mint minden ilyen berendezés, lehetőséget adnak arra, hogy különböző informatikai támadásokkal kifürkésszék az üzlettársak, versenytársak titkait. A kereskedelmi célú felhasználás körében továbbá meg kell említeni, hogy az alapelvek közül a célhoz kötöttségen belül a *majdani jogszabályban megjelölt és az engedélyező hatóság által engedélyezett célra használható fel az engedélyben megjelölt ideig és mértékig. Az ettől eltérő célú adatkezelést újra engedélyeztetni kell.*¹⁶

A kereskedelmi célú felhasználással kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy a drónnal rögzített adatokkal kapcsolatban szintén az Infotv. egyes rendelkezéseit kell alkalmazni, leginkább a 4. § adatkezelésre vonatkozó elveinek betartásával. Vagyis az adatkezelés csak meghatározott célból, a jog gyakorlásának és a kötelezettség teljesítésének érdekében történhet, a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig.

A drónok és a magánbiztonság

A drónok szerepe a magánbiztonságban megosztja a szakemberek véleményét. Mint ahogyan a fentebb már hivatkozott, nemrég megjelent újságcikk is, amely szerint egy olyan pilóta nélküli repülőgépet hoztak létre, amelynek technológiai jellemzői képesek lennének kiváltani a biztonsági őroket a vagyonvédelmi területen. Amennyiben az emberi tényezőket vesszük számba, úgy sok esetben ez – különösen nagyobb területű kereskedelmi egységekben, de akár bankfiókokban is – olcsóbb lenne, mint a több ember után fizetendő munkabér és járulékok, ráadásul több ember munkáját is ki tudná váltani akár egyetlen drón.

A pénz- és értékszállítás során képes lenne kettős funkciót is ellátni. Míg egyrészt a szállításban hatalmas segítséget jelenthetne, úgy az élő erős szállítás esetében a pénzszállító munkáját, valamint az értékek biztosítását is elláthatja. A parkolóőrök és közterület-felügyelet munkájának, illetve a 2012. évi CXX. törvény¹⁷ 1. §-ában felsorolt rendészeti feladatokat ellátó személyek megsegítésére is kiválóan alkalmas lehet mind a mérete, mind pedig a könnyű helyváltoztató mozgása miatt. Ugyanakkor ismét – akárcsak a korábban felsorolt esetekben – felmerülhet az adatkezelés, adatbiztonság kérdése.

16 http://naih.hu/files/ajanlas_dronok_vegleges_www1.pdf

17 2012. CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról

Összegzés

Mind a hazai, mind az európai uniós drónokkal kapcsolatos szabályozás sürgető lenne, hiszen nagyon népszerű a távirányítással működő repülő eszközök vásárlása és használata. A drónok röptetése ugyanakkor komoly légtérbiztonsági és adatkezelési problémákat vet fel, és nem egy esetben következmények nélküli visszaélésekre ad lehetőséget. Számításba kell venni azt is, hogy a különböző magasságokba történő röptetéssel már olyan képek és ezáltal személyek, tárgyak, épületek is rögzítésre kerülhetnek, akik vagy amelyek esetében súlyos érdeksérelmet eredményezhet egy-egy felvétel, és amely károk – legyen az anyagi vagy erkölcsi, esetleg a nemzetbiztonságot sértő érdek – helyrehozatala már nem, vagy csak különösen nagy nehézségek árán lenne lehetséges.

Ugyanakkor a szabályozásnál azt sem szabad elfelejteni, hogy a technika gyorsabban fejlődik, mint ahogy egy-egy jogi szabály megalkotásra és elfogadásra kerül, így sajnos előfordulhat, hogy mire akár a NAIH ajánlása, akár a további vonatkozó jogszabályok harmonizációja megtörténik, addigra a drónokkal kapcsolatban újabb problémák merülnek fel a technológiai újítások által.

IRODALOMJEGYZÉK

Felhasznált jogforrások:

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
 1995. évi XCVII. törvény a légitözlekedésről
 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról
 2011. évi CXII. törvény az információs és önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Infotv.)
 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról
 16/2004. (II. 6.) Korm. rendelet a haditechnikai eszközök és szolgáltatások kivitelének, behozatalának, transzferjének és tranzitjának engedélyezéséről

Internetes hivatkozások:

- A Nemzeti Adatvédelmi és Információbiztonság Hatóság ajánlása a drónokkal megvalósított adatkezelésekről. Forrás: http://naih.hu/files/ajanlas_dronok_vegleges_www1.pdf (2014. 10. 23.)
<https://hu.wikipedia.org/> (2015. 10. 17.)
<https://sites.google.com/site/m3olckdronokalkalmazasa/dronok-tipusai> (2015. 10. 18.)
<http://mno.hu/belfold/mit-tehet-ma-meg-egy-dron-magyarorszagon> (2015. 12. 23.)
<http://itcafe.hu/hir/dronok-veszik-el-a-biztonsagi-or-es-kamera-munkaja.html> (2015. 10. 20.)
http://naih.hu/files/ajanlas_dronok_vegleges_www1.pdf (2014. 10. 23.)
vs.hu/kozelet/.../dronnal-fotoztak-a-vatikannal-otromba-hiba-volt-1227 (2015. 10. 28.)
www.2424.hu/cikk/2424_11951 (2015. 12. 23.)

SUMMARY

Legislation of Drone Use in Hungary

GYARAKI Réka

In the last few years drones have become more and more widespread in the world. Unmanned air vehicles (UAVs), which can also be remotely piloted aircraft systems (RPAs), are very popular and they have an infinite number of using possibilities (commercial, governmental, recreational, hobby, etc.). The legislation of drones is often deficient or not non-existent, which is the case in Hungary. The legislation process has several difficulties: size, equipment, terminology. The first part of this study presents the Hungarian situation especially focusing on data protection. The second part gives an overview on drone legislation in other countries.